

P R Æ F A T I O.

am benignis oculis Viri Historiæ Monastico - Ecclesiasticæ amantes exceperunt Primum Collectionis hujus Tomum, ut nec me susceptæ Curæ, nec Bibliopolam factorum sumptuum pæniteat. Summa itaque alacritate animi ad Præfationem Tomi Secundi accedo, publicasque grates D. Joannis Friderici Gaumii nomine Illis Viris Litteratis admetior, qui transmissis novis subsidiis pro ingenua liberalitate sua propositum suum juvare dignati sunt; Benevolis autem Lectoribus gratulor quòd Musis faventibus communicare possim primò

Reverendissimi Abbatis CAROLI STENGELII, Ord. S. Benedicti Monasteriologiae Partem alteram.

De Authore Nobilissimi hujus Operis jam egimus in Præfatione Tomi primi, & brevem vitæ ejus epitomen ex Hierarchia Augustana P. Corbiniani Ckamii dedimus: Tanta utriusque Partis hujus Monasteriologiae in Officinis Librariorum publicis est raritas, ut Litterarii Orbis delitiæ, & decus ingens, Eminentissimus S. R. E. Cardinalis DOMINICUS PASSIONEUS, dum adhuc Lucernæ Apostolici Legatiungebatur munere, ad Clarissimum P. BERNARDUM PEZIUM Mellicensem Bibliothecarium hisce verbis scripserit: *Omnia à te habebò, si in CAROLI STENGELII Monasteriologiam, & quæ de rebus Augustanis, de Basilica S. Udalrici cum Mantissa separatim edita conscripsit, quoties per otium licuerit, diligentiam tuam adhibueris. Nullum enim fructum ex laboribus, quos apud nonnullos Bibliopolas mihi sumpsi hucusque percepi.* In Præfat. Biblioth. Ascet. Tom. VI. Mox subjuncta fuisset hæc Pars altera Parti primæ, verum cum in variis Bibliothecis per nullam Amicorum diligentiam detegere potuisssem, spem omnem illius potiundæ seposui. Votum proin meum erat, ut aliquis appareat ex Machina Deus, qui illius copiam faceret. Nec irritum fuit hoc votum meum. Pro commodiore typo duo Exempla obtinui, quorum unum celeberrimo Serenissimi Principis & Episcopi Augustani Theologo, Pl. R. D. EUSEBIO AMORT, Can. Reg. Pollingano debeo, alterum Viro itidem Clarissimo Pl. R. D. P. EDMUNDO GUFFEL, Ord. S. Benedicti Prieslingæ Professio ac Bibliothecario meritissimo, & de bonis Litteris optimè merito Bibliopola noster in acceptis refert. Non omittendam hic esse censeo, Anagramma cum brevi Carmine, quod in Laudem tot editis Litterarum monumentis famosissimi Authoris Parti huic alteri præmisit elapso ævo Vir haud incelebris P. ANTONIUS SAUTHER, SS. Theologiæ Doctör, & Subprior Cremifanensis, quod hujus tenoris est.

P R Æ F A T I O.
CAROLUS STENGELIUS
ANAGRAMMA
UT SOL CLARENS VIGES.

Qui sis STENGELI, ne Te quæſiveris extra,
Nominis ecce Tui ſat Metagramma notat.
Nempe VIGES UT SOL CLARENS, & nomina rebus
Conſona? quis dignum hoc nomine jactet Epos.
Non ego: ni cupiam tenebras offundere SOLI
Aut dare Thyſigero Bacchica ſerta Deo.
Nam ſat habes famæ per tot monumenta Laborum
Queis SOLEM Soli reddis Apollineo.
Tu BENEDICTINÆ fulges decus omne Coronæ,
Quæ viget Eois, Hesperiiſque plagis.
Illius Antiquitas Tu noſtra in ſæcla reduxti,
Historias terſo pumice Judicii.
Illius innumeri, Te promo ac Vindice, Sancti
Clarius in terris exeruère caput.
Arbitra MNEMOSYNE eſt: VIVAT STENGELIUS, inquit,
Ipſe ſuæ famæ ventilet uſque facem.
Uſque ſolo SOL hic radiet, dum præmia SOLIS
Æterni capiat non peritura polo.

Cæterum cum minimè me lateat, STENGELIUM quædam in hac Monaſteriologia ſua inferuiſſe, quæ aut in præjudicium Jurium Tertii trahi poſſent, omnes Lectores meos memores eſſe volo Præmonitionis Stengelianæ, quæ ante *MANTISSAM Rerum Auſtanarum* legitur, in qua expreſſiſſimis verbis proteſtatur: „Ut ea, quæ quomodocunque juribus alterius præjudicant, vel præjudicare poſſe videntur, propter ſuam ſcriptionem robur accipiant aut habeant „nullum; neque etiam velle ut ſive extra, ſive in judicio Authoritas ſua producat, ſed cuncta ejus ſint ponderis, cujus Authores, è quibus ſingula collegit, „exiſtunt.“ Ad finem Partis hujus ſecundæ in deſcriptione *Anbuſani Monaſterii* occurrunt quædam, quibus ipſemet Author aliquas vitæ ſuæ circumſtantias plangenti calamo depingit, ſuperfluum proin foret illas huc transferre. Monaſteriologiæ Stengelianæ immediatè ſuccedit

*Compendium Hiſtoriæ & Donationum Reichenbacenſis Monaſterii
Ord. S. Benedicti in Conſinibus Sylvæ Herciniæ & moderni
Ducatus Württembergici ex Chartulario Wiblingano eruta.*

Donationes hæc celeberrimi quondam, at nunc invitiſ Superis extincti Monaſterii Reichenbacenſis, cum alterius Religioſi ac induſtrii Sodalis ſui opera ex vetuſto Chartulario erui curavit Adm. Reverendus & Clariffimus D. P. MARTINUS MACK, Ord. S. Benedicti Celeberrimi Ant. Auſt. Monaſterii Wiblingenſis profeſſus, ac Bibliothecæ Præfeſtus meritiffimus, amicus & ſpiritali fædere & Litterarum amore conjunctiffimus. Ex erudito & fæcundiſſimo ejus calamo fluxit Donationibus præmiſſa Reichenbacenſis Monaſterii hiſtoria, nunquam hucusque edita, quam tamen ad primam petitionem meam omnino nihil tergiverſatus, liberaliſſimè mecum communicavit Vir humaniſſimus. Judicent æquæ Lectores, qua conſcientia, quo jure auſus ſit P. OLIVERIUS LEGIPONTIUS novus ille, ſi Superis placet, COLONIENSIS MABILLONIUS & HISTORIÆ

P R Æ F A T I O.

RIÆ LITTERARIÆ, *Ordinis S. Benedicti*, confarcinator tot doctissimis Monasterii Wiblingensis, & disciplina Regulari, & Litteris à multis jam sæculis florentissimi Inquilinis sub moderno Reverendissimi, Perillustris ac Amplissimi Domini Abbatis MEINRADI solidioribus Musis auspiciatissimo Regimine *Scythicam barbariem* objicere. At! erunt, ni fallor, qui & hanc & alias, quibus Crassum hoc Opus scatet, castigabunt calumnias, dabitque Oliverius effrontis audaciæ suæ pœnas, qua non tantum Benedictinis, præsertim Sueviæ nostræ, Abbatibus, sed & Sacri Romani Imperii Principibus ausus est, genuinum infigere, & pessimè imprecari. Cæterum hic benevolum Lectorem monere liceat, Opusculi hujus eruditissimum Authorem minimè latere ampliorem Priorum Reichenbacensium reperiri in BUCELINI *Germania Sacra* Catalogum, scripsit enim ad me Reichenbacensi Historia jam impressa sequentes

OBSERVATIONES

Ad Catalogum Priorum Monasterii Reichenbacensis, Ord. S. Benedicti.

Cùm nuper brevem Catalogum Priorum Regularium Monasterii Reichenbacensis, ad Murgam siti, ex sôlis Chartis & vetustis Donationum Monumentis penes me extantibus contexerem, nondum incideram in prolixiorem illum Catalogum, quem P. GABRIEL BUCELINUS jam superiore sæculo. *Germaniæ Sacrae* Parte II. pag. 74. cum orbe literato communicaverat. Illum ergo cum nostro conferens, non modò multò locupletiores reperi, verùm etiam in aliquibus à nostro discessisse, tum quòd ipsum Sanctum WILHELMUM Hirsaugiæ per plures jam annos Abbatem, cùm Reichenbacum primò conderetur, in fronte Priorum collocaret, tum quòd Ernestum, sive Ernustum ei subjungeret, quem nos veriùs Oeconomum, quàm Priorem Reichenbaci egisse arbitramur. Et si verò longè ampliorem BUCELINUS nobis protulerit Priorum Syllabum, vereor tamen, ne Historiæ Monasticæ parùm inde commodetur, adeò ut Observationes quasdam ei subnectere necessum sit, ne Lectorem à vera & sincera illorum, quos nos dedimus, epocha aditi officii avertat.

Primum quidem observo, WILHELMUM Abbatem, & Ernestum Oeconomum perperam in eo Syllabo Priores statui.

Secundò observo, S. THEOTGERUM, cui nos primum inter Priores Reichenbacenses locum dedimus, à BUCELINO prætermitti planè non debuisse, quippe quem ex Trithemii Chronico Hirsaugiensi ad annum 1087. *Priorem Cellæ S. Georgii* (lege Gregorii) *in Reichenbach constitutum* à WILHELMO Abbate Hirsaugiensi fuisse constat; Id quod ex Mabillonio itidem in Annalibus Benedictinis discimus.

Tertiò observo, in iis Prioribus, quorum nos seu Familiæ, seu Originis cognomina dedimus, aut quorum Prælationis epocham assignavimus, plus utique nostro Syllabo, quàm illi prolixiori GABRIELIS BUCELINI esse deferendum, quòd nostra ex vetustis Donationum Chartis desumpta sint, quarum subinde plures uni illorum Priorum suffragantur, cùm contra Catalogus ille BUCELINI non modò Documentis nullis roboretur, sed indubiè falsus sit, & ferè secum ipsè pugnet. Itaque in iis, in quibus à nostro Syllabo diffidet, fidem mereri haud videtur, in cæteris fortè utilis erit, ut hiatus & lacunas, quas ipsi observavimus ex eo liceat supplere, quem laborem ut paulò reddamus faciliorem, illos Priores huc adnotabimus, quos prolixior ille Catalogus sedibus suis perperam movit, postliminiò restituendos.

Quem ex litera initiali C. CONRADUM diximus, non anno 1282. sed anno 1280. in Chartis nostris & Donationibus jam occurrit. Est ille apud BUCELINUM ordine vigesimus.

P R Æ F A T I O.

MARQUARDUS ab EHINGEN, quem sextum supra vigesimum esse Bucelinus iussit, non primum anno 1343. ut ille vult, Prioratum adiit, sed in Chartis quinquenniō citius ad annum 1338. legitur, ex quibus etiam discimus, ei anno 1339. successisse REUBOTUM, sive REUBOTONEM, qui *Bucelino* REIMBOTTO Comes de Rottenfels dicitur. Quin imò ad annum 1343. discretè legimus Priorem VOLMARUM, quem ipsissimum annum VOLMARO II. Bucelinus assignat. Nutat ergo fides Catalogi prolixioris, qui primò locò Reimbottonem, tum Volmarum II. denique Marquardum ab Ehingen ponit, cum ex Chartis & Donationibus nostris liquidò constet, primò locò reponendum esse MARQUARDUM ab EHINGEN, secundò REUBOTUM, tertiò denique VOLMARUM.

GODEFRIDUS de Stammheim, qui deinceps annò 1380. ad clavum Hirsaugiensis Monasterii promotus est, Reichenbaci præfecturam ex Chartis non primum annò 1379. sed jam annò 1360. adiit.

Pro NICOLAO VOGELIN, cui notas Chronologicas Prioratûs non adiecit Bucelinus, eas supplere licebit ex nostro Catalogo, cum ejus nomen in Donationibus ad annum 1414. occurrat.

Idem est de WOLFRAMMO (sic enim legendum, non, ut perperam Bucelini Catalogus habet, WOLFGANGO MAYSER) cui annos 1424. & 1427. adijcere licet. Is ipse est, qui teste TRITHEMIO ad annum 1428. in Chronico Hirsaugiensi, Abbas Hirsaugiæ anno hoc eodem 1428. renuntiatus fuit. Error itaque est, cum WOLFRAMMUS iste NICOLAO Comiti de Sulz (quem Chartæ nostræ adhuc anno 1436. Priorem Reichenbaci statuunt) in hujus ipsius Reichenbacensis Monasterii præfectura postponitur, cum, ut dictum est, jam octo abhinc annis ad Hirsaugiæ regimen fuerit assumptus.

Ex dictis habemus, eum, quem Bucelini Catalogus NICOLAUM Comitem de SULZ absque epocha Præfecturæ refert, in Chartis nostris autem NICOLAUS GREFF, fortè GRAFF, dicitur, cum notis Chronologicis ad annum 1436. esse reponendum.

JOANNI de MÜNCHINGEN, qui Bucelino trigesimus nonus est, annos 1457. & 1470. per Chartas Donationum &c. assignare licet, cui denuò perperam prolixior Catalogus JOANNEM de MALMSHEIM præponit; Ut enim nota Chronologicæ Chartarum nostrarum fidem faciunt,

JOANNES MALLINSHEIMER, sive de MALINSHEIM anno 1471. atque adeò post JOANNEM de MÜNCHINGEN in Prioratu Reichenbacensi egit.

JOANNES de WANGEN illigandus erit per Chartas nostras annis 1477. 1479. 1480. & 1482.

NICOLAUM ERCHINGER (sic enim legimus) sive EHINGER Catalogus prolixior Nobilem de Erfingen creat contra fidem Chartarum nostrarum, in quibus ERCHINGER appellatur, in quibus ad annum 1484. & 1485. recurrit.

JOANNIS WIDEL (quem Chartæ nostræ *de Gernspach* appellant) Chronologia ex Codice Donationum explorata est, & in Bucelino restituenda ad annos 1488. & 1491.

JOANNEM de ROTH Chartæ nostræ JOANNEM REITT, & RÖTT dicunt, at non primum anno 1503. ut habet Bucelinus, sed jam annò 1495. Prioris officiò in Reichenbach functum fuisse volunt. Ejus memoria adhuc habetur ad annum 1504. Similiter

HENRICI de STAMMHEIM memoria non duntaxat annò 1524. ut habet prolixior Catalogus, sed annis 1512. & 1515. in Chartis nostris comparet. Cubat autem eò certius hoc loco mendum in Bucelino, quòd HENRICUS iste per Chartas nostras jam annò 1522. successorem in Prioratu nactus fuerit Joannem Schultheifs, cui, ipsi tamen post HENRICUM Bucelinus adhuc alium JOANNEM cognomento TUBINGER intercalavit ad annum 1524. Itaque per Buceli-

P R Æ F A T I O.

celinum Henricus de Stammheim anno 1524. JOANNES TUBINGER eodem anno 1524. & demum Joannes Schultheiss Priorem Reichenbaci egit. At Chartæ nostræ JOANNEM TUBINGER quidem ignorant, HEINRICUM de STAMMHEIM, autem annis 1512. & 1515. JOANNEM SCHULTHEISS autem anno 1522. alligant. Nihil sanè magis mihi exploratum est, quàm sub hæc ipsa tempora Catalogo prolixiori nihil posse deferri. Ut enim cætera omnia taceam, infra unum septennium ab anno 1524. sex omnino Priores Reichenbaco imponit, HENRICUM videlicet de STAMMHEIM, 2. JOANNEM TUBINGER, 3. JOANNEM SCHULTHEISS, 4. GEORGIUM FABRI, 5. DIETHERICUM, & 6. JACOBUM ALPERSPACH peste anno 1531. absumptum, quos tam brevi temporis intercapedine sibi mutuò successisse, adduci non potero, ut mihi persuadeam.

Quare Catalogus iste prolixior, ei soli fortè usui esse poterit, ut ex eo lacunæ & hiatus in nostro breviori syllabo comparentes impleantur, cætera verò ex nostro syllabo, & his ipsis Observationibus restituantur, id quod Lectorem in Bucelini Catalogum fortè incurrentem monere voluimus, & bene agere.

Hæc puto æquo Lectori sufficient, cui unum adhuc in Aures dico, doctissimum Historiæ hujus Authorem jam plures consumatæ eruditionis Litterarios factus suis servare in Scriniis, quæ fors dudum publicam aspexissent lucem, nisi mallet in decimum annos illos premere, quàm Oliverii præcociter & immaturè parturientis genium imitari. Tertia Tomi hujus Parte exhibetur

Supplementum Bruschiannum sive Centuria secunda Monasteriorum Germaniæ quam ex Caspári Bruschi Manuscripto edidit DANIEL de NESSEL, J. C. Sac. Cæs. Majest. Consiliarius & Bibliothecarius Aulicus.

Notiora sunt CASPARI BRUSCHII Egrani in rem Historico-Monasticam merita, quàm ut commendatione mea egeant. Infelicibus tamen Litteratis ille merito accensendus venit. Cum paupertate perpetua conflictandum illi erat, cujus insuper Religionem plurimi suspectam habent. Miserè à quibusdam Nobilibus interemptus est anno 1559. Ejusdem Centuria Monasteriorum prima Obelotata est à Concilio Tridentino, in Centuria hac secunda nihil hætenus invenère Censores Romani, quod damnarent fidei Catholicæ adversum. Hæc ab annis jam sat multis rarissimè comparet in Librariorum tabernis, jure proin locum eidem dandum censui in Collectione hac nostra. Primus qui illam ex MS. Bruschianno quod in Bibliotheca Cæsarea Vindobonæ latuit, ad Instantiam plurium Prælatorum publici juris fecit, fuit DANIEL de NESSEL MARTINI NESSELI, Viri inter Litteratos elapsi sæculi Viros haud incelebrius, major natu filius. Musis Litaverat Luneburgi, Rostochii, aliisque Germaniæ nostræ Litterarum Emporiis. In Jurisprudencia civili & politica egregiè versatur, maximis in Historia profectibus, & multigena linguarum Orientalium peritia claruit. Cum Parente Martino anno 1667. Viennam delatus, abjurata Protestantium Religione divina illustratus gratia ad Sacra Catholicorum transiit, quibus usque ad finem vitæ fideliter adhæsit. In variis legationibus à secretioribus consiliis fuit. Tandem anno Domini 1680. quo magnus ille LAMBECIUS Mensè Aprili morbo hydropico Pugente Orbe Litterario obiit, NESSELIUS ob luem pestiferam Viennam absens Pragæque commorans adjutus gratioso patrocínio D. D. JOANNIS MAXIMILIANI S. R. I. Comitis de Lamberg, nec non suffultus peculiari benevolentia R. P. CHRISTOPHORI STETTINGERI, S. J. & Sacræ Cæsareæ Majestati à Sacris Confessionibus & Conscientiæ arbitri (quod grati animi & honoris ergo ipsemet fatetur in Catalogi, de quo mox, Præfatione) Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis Præfectura admotus fuit. In Augustissimo Imperatore Leopoldo non tantum Clementissimum, & Liberalissimum Mecænatem expertus est,

XX

sed

-shiff

P R Æ F A T I O.

sed insuper ab Eo in Consiliariorum suorum numerum adlectus Nobilitatis Diploma obtinuit. Ad Labores Litterarios natus, factusque præter SUPPLEMENTUM hoc BRUSCHIANUM anno 1692. editum scripsit: *Breviarium & Supplementum Commentariorum Lambecianorum, sive Catalogum Codicum Manuscriptorum Græcorum, nec non Linguarum Orientalium Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis Octo constantem partibus.* In Folio. Vindobonæ 1690. cum figuris. Item: *Prodromum historiæ Pacificatoriae seu Indicem Chronologicum in Corpus Pacificatorium.* Ibidem, anno eodem. *Sciagraphiam Magni Corporis Historici.* Vindobonæ 1692. Ad finem Præfationis supra memorati Catalogi promisit: *Syntagmata Historica Variarum Rerum Antiquitatum, Actorum, Documentorum hæctenus ineditorum ex Bibliotheca Cæsarea,* quæ aliam & illustriorem præfecturæ suæ tempore induit faciem, dum vastis illis antiquis loculamentis & inconditis Repositoriis (quæ in obscura ambulacra distincta vicem alicujus Labyrinthi repræsentabant, omnem lucem commoditatémque perlustrandi Libros curiosis hospitibus adimebant) dejectis, destructisque, nova, altiora, & juxta formam Librorum conventiora ex Mandato Cæsareo substituta sunt, ut omnia Bibliothecæ cubicula liberrimo prospectu abundante Luce, conspicua, & concinna Librorum collocatione, plurimis mensis, quæ vicem tamen armariorum ad recondendos inferius Libros præbent, jam gaudeant, nec quidquam ibidem tenebrofi, obscuro, constipati, malè collocati, aut sinuosi appareat. Obiit Vir de re Litteraria optimè meritis anno 1700. vel ut recentior habet Lexici Jöcheriani Editio ad annum 1699.

Joannis Birckii Campidonensis Scholæ S. Hildegardis Latine Magistri Tractatus de Monasterio Campidonensi & ejus Multiplicibus Privilegiis.

Campidonensis Archi-Monasterii, in Germania nostra facilè principis Foundationem & Historiam STENGELIUS in Collectioni hujus Tomo I. pag. 32. recenset. Adest modò JOANNES BIRCKIUS & eandem telam tenit, minori quidem elegantia, sed prolixiori filo, & eo Rhythmorum genere, quo vix quidquam reperies inficetius. Nihilominus hanc Historiam, utut barbaris vocibus conceptam inter sæculi decimi quinti (quod merito Ignorantiæ Sæculum audit) reliquias ceu pretiosum Cimelion considerandam existimo, postquam facorum iniquitas vetustioribus documentis quàm plurimis Illustrissimum hoc Cænobium privavit: Nunquam, quod scio, publicam lucem aspexit hic BIRCKII Labor, quem ex MS. Codice instructissimæ Pollingane Bibliothecæ per Adm. Reverendum Dominum ALDOBRANDUM GEBHARD Celeberrimæ hujus Canonice Regularém Canonicum, maximæ spei & perspicacis ingenii virum summa, qua fieri potuit, fidelitate & industria erutum, gratiosè mecum communicavit Reverendissimus, Perillustris ac Amplissimus Dominus FRANCISCUS, Abbas Lateranensis, laudatæ Canonice Antistes Vigilantissimus, quem ut Musarum commodo quam diutissimè superstitem Deus, vitæ necisque arbiter conservet, animitus precor. Haud equidem prædictus Codex Authoris præfert nomen, tanto autem fidentiori animo Joannem Birckium Operis Authorem pronuntio, quòd sciam, ex illius calamo profluxisse *Rebellionis Rusticæ Historiam* in hunc ipsum Rhythmicæ & Barbariæ latinitatis modulum fusam, quæ in Pollingano Codice præfenti Tractatui subjungitur. Possidet hanc ipsam rustici furoris historiam Perillustris ac Consultissimus D. JOANNES FRIDERICUS de BALLBACH de GASTEL, Celsissimi ac Reverendissimi DD. Episcopi Constantiensis, ac S. R. I. Principis Consiliarius, ad cujus MS. calcem nomen Authoris, JOANNIS BIRCKII proditur. Sanè ex Campidonensi Divæ Hilde-

P R Æ F A T I O.

Hildegardi Schola hosce Rhythmos prodiisse, Capitis 57. verba satis manifestè probant:

ANNO milleno quadringenteno simul & Octodeno

In Hiltegardis Scholis data, nunc grandi vigore proclamata.

Hoc ipso tempore JOANNEM BIRCKIUM præfecturam Ludi hujus Litterarii gessisse constat pariter ex cap. 76. ubi leguntur sequentia:

Inceptio est facta de Hiltegardis Schola

Hæc habuit ducenta, & supposita triginta

JOANNE BIRCK sub Magistro, qui tot habuit in Registro

In Purificationis die Beatissimæ Virginis Mariæ

Anno milleno Domini quadringentesimo

His jam junge octuaginta quinque.

Addit sub finem hujus Capitis:

Scholasticus præfatus cognomine BIRCK vocatus

Tali in oppositione adhuc est in regimine,

Faciendo paucis Scholaribus ut multis,

Viginti annos rexit, & dictam Scholam tenuit

Grandi in honore, cum suppositorum multitudine

Cui Deus gratiam dat, ut diutius illam regat.

Scrupulum quidem hæc movere lectoribus possent, dum Author loqui videtur de tertio; verum hic facile animo est eximendus, si quis pensaverit, illo ævo plures Authores, utut latere voluerint, hujusmodi indirecta manifestatione proprii Nominis fuisse usos. De reliquis vitæ suæ circumstantiis id solum ex capite 63. eruitur, quòd *Rectorem se vocet in Universalibus approbatum, quòd Heidelbergæ fuerit & Wormæ (fors legendum Wiennæ) steterit.* Post BIRCKIUM sequuntur

Historie Foundationum nonnullorum Monasteriorum insignium per Partes Bajoariæ AUTHORE ANDREA Pres- bytero Ratisbonensi.

ANDREAS PRESBYTER RATISBONENSIS Apostolicum Cann. Regg. Institutum amplexus est in celeberrima Canonica S. Magni Confessoris in Pedepontis Ratisbonensis: Claruit ab anno 1418. usque ad annum 1440. scriptor fuit ætate sua haud incelebris, ab ipsomet Imperatore Sigismundo multum æstimatus. Ejusdem scripta, satis probant, illum neutiquam fuisse in Domo Dei olivam sterilem, sed Osorem otii, hominem industrium, verè Religiosum, & ab humilitatis ac avitæ Religionis defendend. studio summopere commendandum. De illo sequentia habet GERARDUS JOANNES VOSSIUS Lib. 3. de Historicis Latinis c. 5. pag. 550. *Item Sigismundi Imperatoribus temporibus clarescebat Andreas Presbyter Ratisbonensis, qui Chronicon composuit de DUCIBUS BAVARLÆ, quod in lucem prodit Ambergæ. Meminit quoque Joannes Aventiuius Libro VII. HISTORIÆ BOJORUM, ubi dum retulisset, quanta fuerit industria Ratisbonensium sive Reginoburgensium in Bello Bohemico, continuo subjungit: Hæc diligenter & accurate Andreas Reginoburgensis, Mysta Aurelianus, Litteris & memoriæ commendavit, idcirco eum Cives sui Titum Livium censerit.* Inter Opera Veterum, quæ edita sunt curis & studio Marquardi Freheri filii, comparet quoque *Andree Presbyteri Chronicon de Ducibus Bavariæ*, in quo testatur, quòd interfuerit colloquio Ratisbonæ coram SIGISMUNDO Imperatore cum Regni Bohemiæ & Concilii Basileensis Oratoribus anno 1434. habito. Huic Chronico, admodum raro, annexæ sunt, quas hic exhibemus HISTORIÆ FUNDATIONUM, in quibus multa benevoli Lectores invenient, quæ alibi frustra quærent. De variis Chronici memorati Editionibus consulatur OUDINUS in *Comment. de Scriptoribus Sæcul. XV.* ad annum 1440. Præter hoc Chronicon speciale scripsit *Chronicon*

P R Æ F A T I O.

Generale, quod ex cœvo, ac vasto chartaceo Codice celeberrimi Monasterii Lunælacensis, seu Monseensis erutum, edidit Clarissimus Pater Bernardus Pezius, Mellicensis Asceterii gloria, Tomo Anecd. IV. Part. III. Col. 273. & seq. In Chronici hujus Prologo de seipso ita præfatur Author: *Ego Frater Andreas, Litteratorum humiliumque minimus, professor Monasterii Sancti Magni Confessoris in præurbio Ratisbonæ, Ordinis Beati Augustini Canonicorum Regularium, considerans & mente revolvens, quia memoria digna Litteris sunt mandanda, præsertim quia nos materiales homines aliorum vita magistraturæ & dirigimur - - Ideo ea, quæ temporibus meis & præcipue in Concilio Constantiensi acta sunt, scilicet ab Anno Domini MCCCCV. quo in hebdomada Pentecostes in Eystavia Ordinatus sum Presbyter, ut ad majorem notitiam perveniant, & ad meam potissimè utilitatem, quamvis ignoranter, tamen affectanter describere curavi.* In eodem Monseensi Codice, qui hoc Andræ Chronicon Generale complectitur, etiam extat, monente PEZIO, ingens collectio monumentorum ad historiam Concilii Constantiensis pertinentium, quam ANDREAS noster non sine incredibili labore concinnavit, quæ utinam! aliquando Luci publicæ donaretur, haud dubie palmam ereptura Historiæ hujus Concilii quam non sine laude *Harduinus* adornavit, quod facile mihi concedent, qui vel solam Oeconomiam Operis inspexerint, in Dissertatione prævia Tomi IV. Anecdotorum PEZII pag. XXV. exhibitam. Qui Monumenta singula ANDRÆ inedita scire desiderat, Zachariæ ab Uffenbach Bibliothecam adeat, qui Parte IV. à Col. 46. illa diligenter ac minutè enumerat. Tandem ut mole sua Tomus Collectionis hujus secundus par sit Tomo primo, præli beneficio denuo publicam in Lucem prodeunt

Origines Carthusianorum Monasteriorum per Orbem Universum, quas AUBERTUS MIRÆUS publicaverat Anno MDCIX.

Hoc Opusculo, admodum raro, etiam de celeberrimo Carthusianorum Ordine bene mereri voluit MIRÆUS, cujus vitæ feriem in Compendio jam dedimus in Præfatione Tomi primi. Litterarii Labores Excellentissimi hujus Scriptoris, quibus Ordines Religiosos sibi immortalis beneficio devinxit, in hac Collectione frequentius occurrent. Juvabit proin honoris & debitæ gratitudinis ergo, huc prolixius transferre MIRÆI elogium, quod *Auctario de Scriptoribus Ecclesiasticis* in *Bibliotheca* Ejusdem *Ecclesiastica*, à JOANNE ALBERTO FABRICIO edita subjunctum legitur. Ex ANTONIO SANDERO, VALERIO ANDREA, & aliis, qui Posteritati Litteratæ ejus memoriam commendârunt, concinnatum sic habet: AUBERTUS MIRÆUS, vernaculè LE MIRE Anno 1573. prid. Cal. Decemb. Bruxellæ nascitur, Patre GUILIELMO, qui à recepta reductaque ad legitimi sui Principis obsequium per ALEXANDRUM FARNESIUM Parmæ Ducem, civitate patria, satagente faventèque FARNESIO, primus è Catholicis civibus Quæsturæ ejusdem urbis præfectus fuit. Patrum habuit JOANNEM MIRÆUM, Antverpiensium laudatissimæ memoriæ antistitem. Litteris politioribus egregiè Duaci delibutus, Philosophiam ibidem discere cepit, Professore nactus GEORGIUM COLVENERIUM; absolvit verò Lovanii: ubi & humaniores ipse Litteras, magno cum Auditorum suorum fructu, peritè professus est, Auditor ipse J. LIPSII ferè continuus, atque interioris admissionis discipulus, & amicus. Studiis sacris dans Operam, in Collegium Theologicum migravit, cui tum præerat vir eximius JOANNES CLARIUS, Sacræ Theologiæ Doctor, à quo rei Oeconomice administrationem sibi imponi passus est, quoque agente Canonicatum in Ecclesia Cathedrali Antverpiensi ex indulto Nominationis Academicæ ann. 1598. obtinuit. Itaque decurso studii Theologici curriculo, absolutisque pro Licentia, ut vocant, Disputationibus, Antverpiam venit; ubi inter honestissimos, optimosque viros, & florem in ea civitate Belgarum, mox eminere cepit, variâsque functiones obivit, Scholarchæ, Sigilliferi, Bibliothecarii; quæ licèt totum hominem occupare potuissent, tanto ardebat amore Musarum, ut obtemperare sibi non posset, quin, ubi-

P R Æ F A T I O.

ubicumque locorum, semper legeret, disquireret, observaret, notaret, exciperet, aut scriberet, & apes imitatus, è floribus aptioribus Auctorum probatorum mellilegium copularet. Adeoque *Miræo* nobis adaptare licebit, quod *Plinius secundus* scripsit de seniore patruo suo *lib. 3. ep. 5.* lucubrare eum solitum, non auspicandi causa, sed studendi à multa nocte: somni fuisse parcissimi: nihil legisse, quod non annotaret, exciperetque. Addens, se correptum ab eo, cur ambularet, dixisseque: *Poteris has horas non perdere.* Nam perire omne tempus arbitrabatur, quod studiis non impertiretur. *Nonne videtur tibi, inquit, recordanti, quantum scripserit, nec in officiis ullis, nec in amicitia Principum fuisse? Rursus, cum audis, quid studiis laboris impenderit, nec scripsisse satis, nec legisse? Hujus rei in Miræo fidem* (inquit Andreas) *ipse facere possim, quem ille aliquanto tempore domesticum mensæ suæ adhibuit, & deinceps, quoad vixit, amicum, & in ferventi gratia habuit.* Anno 1610, à patruo Episcopo Antverpiensi missus fuit, primo in Bataviam, ac deinde in Galliam, ut impiis hæreticorum conatibus tempestive occurreretur, qui Religionem orthodoxam contra pacta Induciarum, per Diœcesim Antverpiensem turbare satagebant. A morte ejusdem sui patru, anno 1611. Duacum profectus, ut Foundationem, quam ille ibidem institui. supremis tabulis mandarat, promoveret, S. Theologiæ Laurea IV. Nonas Maji ab eximio viro *Guilielmo Estio* donatus est. Nec diu post à sacris Oratorii Sereniss. Principum, *Alberti, & Isabella,* Pastor, ac Bibliothecarius Aulæ, Protototarius Apostolicus, & postremo à morte *Joannis Delrio* anno 1624. Decanus nominatus est Antverpiensis, atque Episcopatus ejusdem Vicarius Generalis. Vir fuit de Ecclesiasticis, in Belgio præsertim, antiquitatibus optime meritus: qui hoc unum agebat maxime, ut *avêndota* hætenus, & cum blattis, tineisque luctantia in lucem, aspectumque publicum proferret; ut Ecclesiæ statum, ac regimen ob oculos poneret; ut sacrorum Ordinum initia, progressusque erueret; ut Principatum Belgii origines, hætenus obscuras, illustraret, ac pleræque alia Belgicæ Antiquitatis arcana, hætenus abdita, recluderet; idque non ex conjecturis, ac Chronographis; quinimo ex ipsio Principum Diplomatum, quæ in eam rem ex publicis, privatisque Bibliothecis, atque archivis plurima ingenti labore, ac sumptu collegit, & publici juris fecit: quo fere spectant *Elogia Illustrium Belgii Scriptorum*, iterum ea auctius edita, Antverp. 1609. in 4. Typis Davidis Martinii. *Elogia Illustrium gentis Spinolæ.* Ibid. apud Verdussium 1608. 4. & Coloniae 1611. 4. apud Joan. Kinchium. *Vita Viri Clar. Justii Lipsii*, Doctoris sui, ex ipsius potissimum scriptis concinnata Antverp. 1609. 8. & in Elogiis Belgicis, ac fama posthuma ejusdem Lipsii, apud Moretum. *ORIGINES Monasteriorum Benedictinorum per Belgium*, Antverp. typis Verdussii 1608. 8. *Carthusianorum per orbem univèrsam*, Coloniae 1609. 8. apud Hieratum. *Ordinum Equestrium, sive Militarium* Libris II. Antverp. 1609. 4. & Coloniae apud Kinchium 1638. *Virginum Ord. D. Virginis Annuntiatæ* Antverp. 1618. 4. *Ordinis Carmelitani*, ab *Elia* Propheta inchoati, ab Alberto Patriarcha vitæ regula temperati, à *S. Theresâ* ad primævam disciplinam revocati, Ibid. 1610. 8. *Ordinum Augustinianorum*, sub Regula Divi *Augustini militantium*, Gallice, Ibid. 1611. 8. *Canonicorum Regularium Ord. S. Augustini* Coloniae typis Bernardi Gualteri 1614. 8. *Originum Monasticarum* Libri V. & *Laudatio S. Thomæ Aquinatis*, ejusque doctrinæ, edicta Bruxellis, Ibid. 1620. 8. *CHRONICON Ordinis Præmonstratensis*, in quo initia ejus, progressusque, ac Viri celebres- Cænobiæque commemorantur. Ibid. 1613. 8. *Cisterciense*, in quo ejus quoque Ordinis, à *S. Roberto*, Abbate Molisimensi primum inchoati, à *S. Bernardo* mirifice aucti, & propagati, initia, & incrementa. Ibid. 1613. *Benedictinum*, sive Benedictinorum Cænobiorum origines &c. Ibid. 1614. 8. *De Congregationibus Clericorum in communi viventium.* Ibid. 1632. 8. *De Collegiis Canonicorum* liber singularis. Ibid. 1615. 8. *Notitia Episcoporum orbis univèrsi* typis Plantin. 1613. 8. *Politia Ecclesiastica, sive De statu Religionis Christianæ per totum orbem*, Lib. IV. Coloniae 1609. 8. & Lugd. 1620. 12. *Geographia Ecclesiastica*, in qua Provinciæ, Metropoles, Urbesque titulo Episcopali illustres. Ibid. in 12. *Oratio in Exequiis Rudolphi II. Imp.* Antverp. habita, typis Plantinianis 1612. 4. *Commentarius de Bello Belgico Ferdinandi II. auspiciis Bruxellæ & Coloniae* 1622. 8. Elog-

P R Æ F A T I O.

8. *Elogium, & Funus Sereniff. Alberti Pii*, Principis &c. Bruxellæ 1622. *Commentarius de Vita Alberti Pii*, Principis &c. typis Plantinianis 1622. 4. *Laudatio Funeris Sereniff. Ifabellæ Claræ Eugeniæ &c.* Ibid. 1634. 4. *Chronicon Rerum, toto orbe gestarum*, à Christo nato ad hæc usque tempora, auctoribus *Eusebio Episc. Cæsariensi*, *B. Hieronymo Presbytero*, *Sigeberto Gemblacensi Monacho*, *Anselmo Gemblacensi Abbate*; aliisque, cum Auctario *Miræi* ab anno 1200. ad annum 1608. 4. apud Verdus. *Petri Divæi Historia Brabantica*, à *Miræo* eruta, & illustrata cum *Auctariolo*. Ibid. 1610. 4. *Disquisitio de SS. Virginibus Coloniensibus* 1608. 4. *Fasti SS. Belgici, ac Burgundici*. Bruxellæ apud Joan. Pepermannum 1622. 8. *Rerum Belgicarum Annales*. Ibid. 1624. 8. *Stemmata Principum Belgii*, ex Diplomatribus, ac Tabb. publicis potissimum concinnata. Ibid. 1626. typis Meerbecii. *Codex Donationum piarum*, præsertim Belgicarum. Ibid. 1624. 4. *Diplomata Belgica*. Ibid. apud. Joan. Peperman. 1628. 4. *Donationes Belgicæ, Antverpiæ* apud Joan. Cnobbarum 1629. 4. *Notitia Ecclesiarum Belgii*. Ibid. 1630. 4. Omnia cum *notis*. *Rerum Belgicarum Chronicon*, à Jul. Cæsaris in Galliam adventu usque ad an. 1636. Ibid. apud Guil. Lesteenum. *Codex Regularum, & Constitutionum Clericalium*, cum *Notis*, typis Trognaëfii 1638. fol. *Bibliotheca Ecclesiastica*, sive VII. veteres, *S. Hieronymus*, Presbyter, & Doctor Ecclesiæ, *Gennadius Massiliensis*, *S. Isidorus Hispalensis*, *S. Ildesonsus Toletanus*, *Honorius Augustodunensis*, *Sigebertus Gemblacensis*, *Henricus Gandavensis*, cum *Miræi Auctariis, & Scholiis*. Ibid. apud. Jac. Mesium. 1639. fol. Præter hoc opus posthumum, cui cum insudaret, obiit. Amicis, & familiaribus utebatur omnibus fere ævi sui doctissimis Viris; unde quaque ad illum vel concurrentibus, vel per literas cum eo communicantibus, inter quos familiarissime cum eodem conversati sunt *Andreas Schottus*, *Heribertus Rosweyodus*, *Ægidius Bucherius*, *Christophorus Butkens*, *Godofridus Wendelinus*, *Nicolaus Rochozius* Vir Confularis, *Petrus Paulus Rubenius*, Ævi sui Apelles, ambo *Lancelloti* fratres, ac præ cæteris *Gaspard Gevartius*, Urbis Antverpiensis Archigrammateus. Inscriptiones, quibus *Johannes Carolus Francemius Miræus* Sepulchrale Magni sui Avunculi monumentum exornavit, jam dedimus in Præfatione Tomi primi. Precor animitus, ut præclarissimi hujus scriptoris animæ æternum bene sit in cælis, quem æternum laudabunt opera manuum suarum in terris. Pro coronide Benevole Lectori denuo commendare liceat Bibliopolæ nostri ardens augendæ hujus collectionis desiderium, qui Omnes Monasteriorum aut Bibliothecarum Præsides, aliósque viros Litteratos impensissimè iterum iterumque rogatos vult, ut favore suo hoc institutum suum juvare velint & si quæ forte nova subsidia suis in Armariis sive nondum edita sive rarius occurrentia fervent, benignè communicare nobiscum velint. Præsertim jucundum illi accideret, si *Origenes Ordinis Carmelitani*, & *Ordinum Augustinianorum* (reliqua enim *MIRÆI* opuscula jam possidet) aliquis Fautor pro parabili pretio transmitteret. Cæteros tandem Collectionis hujus Patronos, Quorum communicata Opuscula aut Manuscripta duobus hisce tomis inferi nondum poterant, certiores reddo - illa locum habitura in sequentibus Tomis secuturis, quorum tertius faventibus Superis elapso semestri prælum deseret. Hæc præmonenda duximus, ne quid maligne aut temere à Bibliopola quis suspicetur. Vale, Benevole Lector, & Collectione hac ad Majorem Dei gloriam & Religiosorum Ordinum honorem utere.

